

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. HG415/2009
din 08.07.2009

**pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind
protecția puilor destinați producției de carne**

Publicat : 17.07.2009 în MONITORUL OFICIAL Nr. 112-114 art. 478 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19

În temeiul art. 35 al Legii nr. 221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-54, art. 153), în scopul perfecționării sistemului de inofensivitate alimentară pentru consumatorii din Republica Moldova și protecției animalelor productive în vederea obținerii produselor alimentare salubre și inofensive, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Norma sanitar-veterinară privind protecția puilor destinați producției de carne (se anexează).

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

PRIM-MINISTRU Zinaida GRECEANÎI

Contrasemnează:

Ministrul agriculturii

și industriei alimentare Anatolie Gorodenco

Nr. 415, Chișinău, 8 iulie 2009.

Aprobată

prin Hotărârea Guvernului

nr.415 din 8 iulie 2009

Norma sanitar-veterinară privind protecția puilor destinați producției de carne

Capitolul I

Dispoziții generale

1. Norma sanitar-veterinară privind protecția puilor destinați producției de carne (în continuare - Normă sanitar-veterinară), armonizată cu prevederile Directivei Consiliului Uniunii Europene 2007/43/CE din 28 iunie 2007 de stabilire a normelor minime de protecție a puilor destinați producției de carne (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, nr. L 182, 12.07.2007, pag. 0019-0028), se aplică sistemelor de creștere intensivă a puilor din specia Gallus, destinați producției de carne.

2. Prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare nu se aplică:

a) exploatațiilor cu mai puțin de 500 de pui;

b) exploatațiilor în care sînt crescuți doar pui pentru reproducție;

c) stațiilor de incubare;

d) puilor crescuți în coteț în sistem extensiv, puilor crescuți în semilibertate, puilor crescuți tradițional în aer liber și tradițional în libertate totală;

e) puilor crescuți în mod ecologic, în conformitate cu cerințele față de producția ecologică de produse agricole.

3. În cazul exploatațiilor ce au atît loturi reproducătoare, cît și loturi destinate consumului, prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare se aplică loturilor destinate consumului.

Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală (în continuare - Agenția), în caz de necesitate, va întreprinde măsuri stricte în domeniul reglementat de prezenta Normă sanitar-veterinară, în conformitate cu alin. (2) art. 26 al Legii nr. 221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară, cu condiția ca aceste măsuri să nu afecteze comerțul cu alte state.

Răspunderea principală pentru bunăstarea animalelor revine proprietarului sau crescătorului de animale.

4. În prezenta Normă sanitar-veterinară noțiunile de bază utilizate au următoarele semnificații:

pui - animal din specia Gallus gallus crescut pentru producția de carne;

exploatație - loc de producție unde sînt întreținuți și crescuți pui;

coteț - construcție dintr-o exploatație în care este crescut un lot de pui;

suprafață utilizabilă – suprafață acoperită permanent cu litieră accesibilă puilor;

densitate de populare – masa corporală totală a puilor vii prezenți concomitent pe un metru pătrat de suprafață utilizabilă;

lot de pui – grup de pui cu aceeași vîrstă, plasați și prezenți concomitent într-un coteț dintr-o exploatație;

rata mortalității zilnice – numărul de pui care au murit într-un coteț în aceeași zi, inclusiv uciși sau sacrificați din cauză de boală sau din alte cauze, împărțit la numărul de pui prezenți în coteț zilnic și înmulțit cu 100;

rata mortalității zilnice cumulate – suma ratelor mortalității zilnice.

5. Medicii veterinari oficiali sau de liberă practică împuterniciți sînt responsabili de efectuarea controalelor veterinare și zootehnice referitoare la bunăstarea animalelor.

Capitolul II

Cerințe referitoare la creșterea puilor

Secțiunea 1

Densitatea de populare

6. Agenția trebuie să se convingă că:

a) transportarea puilor pentru popularea cotețelor se efectuează cu transport specializat autorizat, în ambalaj (cutii din carton de unică folosință sau cutii din plastic dezinfectate), cîte 80 de capete într-o cutie, cu respectarea parametrilor microclimei ($t = +27\text{--}+28^{\circ}\text{C}$, umiditatea relativă 70-75%);

b) toate cotețele corespund cerințelor referitoare la exploatații, prevăzute în capitolul III al prezentei Norme sanitar-veterinare;

c) medicul veterinar oficial sau medicul veterinar de liberă practică împuternicit realizează inspecția, monitorizarea și supravegherea creșterii puilor, inclusiv cele prevăzute în capitolul VI al prezentei Norme sanitar-veterinare;

d) densitatea maximă de populare dintr-o exploatație sau un coteț al unei exploatații nu depășește 33 kg/m².

Prin derogare de la litera d) a prezentului punct, Agenția va permite într-o exploatație sau într-un coteț al unei exploatații majorarea densității de populare pînă la 39 kg/m², cu condiția ca proprietarul sau crescătorul să respecte cerințele referitoare la exploatații și cerințele referitoare la practicarea unei densități de populare sporite, prevăzute în capitolele III și IV ale prezentei Norme sanitar-veterinare.

7. În cazul în care se respectă criteriile de utilizare a unei densități de populare sporite, prevăzute în capitolul V al prezentei Norme sanitar-veterinare, Agenția permite majorarea

densității maxime de populare, menționată la punctul 6 al prezentei Norme sanitar-veterinare, cu cel mult 3 kg/m².

Secțiunea 2

Instruire și consiliere pentru persoanele

care se ocupă de creșterea puilor

8. Agenția:

a) trebuie să se convingă că crescătorii - persoane fizice au fost suficient instruiți cu privire la sarcinile ce le revin și că există suficiente cursuri de instruire în domeniul creșterii puilor;

b) va stabili un sistem de control și aprobare a cursurilor de instruire gratuite. Crescătorul de pui trebuie să dețină un certificat oficial eliberat de instituțiile de stat de profil, care să ateste audierea unui astfel de curs de instruire sau dobândirea unei experiențe echivalente unui astfel de curs;

c) poate recunoaște experiența dobândită de către proprietar sau crescător înainte de aprobarea prezentei Norme sanitar-veterinare, echivalând-o cu participarea la astfel de cursuri de instruire și elibera certificate care să ateste o astfel de echivalare;

d) va aplica, în mod prioritar, cerințele prezentei secțiuni la proprietarii care nu dispun de studii în domeniul respectiv și nu au crescători.

9. Cursurile de instruire, organizate de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, trebuie să cuprindă aspecte legate de bunăstarea și protecția puilor, în special:

[Pct.9 modificat prin HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19]

a) cerințe referitoare la exploatații și la practicarea unei densități de populare sporite, conform capitolelor III și IV ale prezentei Norme sanitar-veterinare;

b) aspecte fiziologice (necesitățile de apă și de hrană, comportamentul animalelor și conceptul de stres);

c) îndrumări practice privind manipularea atentă la capturarea, încărcarea și transportarea puilor;

d) asistență de urgență destinate puilor, sacrificarea și uciderea de urgență;

e) măsuri preventive de biosecuritate.

10. Proprietarul sau crescătorul elaborează instrucțiuni și ghiduri cu privire la cerințele relevante în domeniul bunăstării animalelor, inclusiv referitoare la metodele de ucidere și sacrificare, folosite în exploatații de către persoanele angajate să îngrijească de pui sau să-i prindă și să-i încarce.

Capitolul III

Cerințe referitoare la exploatații

11. Exploatațiile trebuie să corespundă prevederilor stipulate în dispozițiile corespunzătoare din Norma sanitar-veterinară privind protecția animalelor de fermă, Norma sanitar-veterinară privind anunțarea, declararea și notificarea unor boli transmisibile ale animalelor, Norma sanitar-veterinară privind profilaxia, supravegherea și combaterea bolii de Newcastle (pseudopesta aviară), Norma sanitar-veterinară privind interzicerea utilizării în creșterea animalelor de fermă a unor substanțe cu acțiune hormonală sau tireostatică și a celor betaagoniste, Norma sanitar-veterinară privind măsurile de supraveghere, control și combatere a gripei aviare, precum și prezentului capitol.

12. Apa trebuie supusă unui examen de laborator. Adăpătoarele trebuie poziționate și întreținute astfel încât să se reducă la minimum vărsarea accidentală.

13. Hrana trebuie supusă unui examen de laborator, să fie permanent accesibilă, sub formă de tain, puii nu pot rămâne fără hrană mai mult de 12 ore înainte de sacrificarea prevăzută.

14. Toți puii trebuie să aibă acces permanent la așternut uscat și friabil la suprafață.

15. Ventilația trebuie să fie suficientă pentru a se evita supraîncălzirea și, după caz, se combină cu sisteme de încălzire, pentru a se elimina umezeala excesivă.

16. Nivelul sonor se reduce la minimum. Ventilatoarele, dispozitivele de distribuire a hranei sau orice alte echipamente se construiesc, se amplasează, se manipulează și se întrețin astfel încât să genereze cât mai puțin zgomot posibil.

17. Toate cotețele trebuie să dispună de o intensitate de iluminare de cel puțin 20 lux în timpul perioadelor de iluminare, măsurat la nivelul ochiului păsării și să ilumineze cel puțin 80 % din suprafața utilizabilă.

18. Începînd cu a șaptea zi de la data plasării puilor în coteț și pînă la trei zile înainte de data prevăzută pentru sacrificare, iluminatul trebuie să respecte un ritm de 24 de ore și să includă perioade de întuneric, care să dureze cel puțin șase ore cu o perioadă neîntreruptă de cel puțin patru ore.

19. Toți puii crescuți în exploatație trebuie să fie inspectați cel puțin de două ori pe zi. Trebuie să se acorde o atenție deosebită semnelor care indică un nivel scăzut al bunăstării și/sau sănătății animalelor.

20. Puii grav răniți sau cu semne evidente de tulburări de sănătate, cum ar fi dificultăți la mers, ascită severă sau malformații severe și care prezintă dereglări fizice, trebuie să primească tratamentul corespunzător sau să fie sacrificați imediat sub controlul unui medic veterinar de liberă practică împuternicit.

21. Cotețele, echipamentele sau utilajul care sînt în contact cu puii se curăță și se dezinfectează în întregime după depopularea finală, înainte de introducerea în coteț a unor loturi noi. După depopularea finală a unui coteț se îndepărtează întregul așternut și se

asigură alt așternut curat.

22. Proprietarul sau crescătorul trebuie să țină un registru pentru fiecare coteț al unei exploatații, în care să înregistreze:

a) numărul de pui introduși și data populării;

b) suprafața utilizabilă;

c) numărul păsărilor găsite moarte, indicând cauzele, dacă acestea sînt cunoscute, precum și numărul păsărilor ucise sau sacrificate motivat;

d) numărul puilor care rămîn în lot în urma transportării puilor, în scopul vînzării sau sacrificării;

e) investigațiile diagnostice și examinările sanitar-veterinare efectuate.

23. Registrele respective sînt păstrate pentru o perioadă de cel puțin trei ani și sînt puse la dispoziția medicului veterinar oficial sau împuternicit.

24. Toate intervențiile chirurgicale efectuate în alte scopuri decît cele terapeutice sau de diagnostic, care provoacă vătămarea sau pierderea unei părți sensibile a corpului sau alterarea structurii osoase, sînt interzise.

Debecarea poate fi permisă în cazul în care s-au epuizat celelalte măsuri de prevenire a smulgerii penelor și a canibalismului. În astfel de cazuri, aceasta se va efectua puilor ce nu au atins vîrsta de zece zile numai după consultarea unui medic veterinar de liberă practică și la recomandarea acestuia de către un personal calificat.

Agenția autorizează castrarea puilor masculi. Castrarea se efectuează de către personalul special pregătit în acest scop sub supravegherea medicului veterinar de liberă practică împuternicit.

Capitolul IV

Notificarea, documentarea și verificarea parametrilor de mediu

la practicarea unei densități de populare sporite

25. Proprietarul sau crescătorul trebuie să comunice Agenției intenția de a aplica o densitate de populare mai mare de 33 kg/m² greutate în viu, indicînd cifra exactă și informînd Agenția despre orice schimbare a densității de populare cu cel puțin 15 zile înainte de plasarea lotului în coteț.

La cererea Agenției, notificarea respectivă este însoțită de un document care rezumă informațiile conținute în documentația solicitată la pct. 26 al prezentei Norme sanitar-veterinare.

26. Proprietarul sau crescătorul trebuie să păstreze și să pună la dispoziție în interiorul exploatației documentația care descrie amănunțit sistemele de producție. Aceasta trebuie să

includă, în special, informații cu privire la detaliile tehnice ale cotețului și ale echipamentelor lui, cum ar fi:

- a) planul cotețului care include dimensiunile suprafețelor ocupate de către pui;
- b) sistemul de ventilație și, dacă este cazul, sistemul de răcire și de încălzire, inclusiv amplasarea acestora, schema ventilației care indică parametrii-țintă ai calității aerului, cum ar fi debitul, viteza și temperatura aerului;
- c) informațiile cu privire la sistemele de hrănire și adăpare și amplasarea acestora;
- d) sistemele de alarmă și sistemele auxiliare, în cazul avarierii unui echipament automat sau mecanic;
- e) tipul pardoselii și așternutului, utilizate în mod obișnuit.

Documentația se pune la dispoziția Agenției, la cerere, și periodic se actualizează, în conformitate cu instrucțiunile tehnice ale sistemului respectiv. Se înregistrează, în special, inspecțiile tehnice ale sistemelor de alarmă și de ventilație.

27. Proprietarul sau crescătorul trebuie:

- 1) să comunice fără întârziere medicului veterinar oficial sau împuternicit orice modificări ale cotețului, echipamentelor sau ale procedurilor susceptibile de a influența bunăstarea păsărilor;
- 2) să asigure echiparea fiecărui coteț cu sisteme de ventilație și, în cazul în care este necesar, cu sisteme de încălzire sau de răcire concepute, construite și exploatate, astfel încât:
 - a) concentrația de amoniac (NH_3) să nu depășească 20 ppm și concentrația de dioxid de carbon (CO_2) să nu depășească 3000 ppm, valori măsurate la înălțimea capetelor puilor;
 - b) temperatura interioară să nu depășească temperatura exterioară cu mai mult de 30C, în cazul în care temperatura exterioară măsurată la umbră depășește 300C;
 - c) umiditatea relativă medie măsurată în interiorul cotețului timp de 48 de ore să nu depășească 70 % , în cazul în care temperatura exterioară este sub 100C.

Capitolul V

Criterii de utilizare a densității de populare sporite

28. În cazul utilizării densității de populare sporite trebuie respectate următoarele criterii:

- a) monitorizarea exploatației de către Agenție în ultimii doi ani nu a identificat deficiențe cu privire la cerințele prezentei Norme sanitar-veterinare;
- b) proprietarul sau crescătorul exploatației efectuează monitorizarea utilizând ghidurile de bună practică, menționate la litera c) punctul 35 al prezentei Norme sanitar-veterinare;

c) în cazul a cel puțin șapte loturi consecutive verificate ulterior într-un coteț, rata cumulativă a mortalității zilnice s-a situat sub 1 % + 0,06 %, înmulțit cu vârsta de sacrificare a lotului, exprimată în zile.

În cazul în care Agenția nu a efectuat monitorizarea exploatației în ultimii doi ani trebuie să se efectueze cel puțin un exercițiu de monitorizare, pentru a verifica îndeplinirea cerințelor prevăzute la litera a) din prezentul punct.

29. Prin derogare de la litera c) punctul 28 al prezentei Norme sanitar-veterinare, Agenția va permite majorarea densității de populare, cu condiția ca proprietarul sau crescătorul să respecte cerințele enunțate în capitolul IV.

Capitolul VI

Monitorizarea și supravegherea la abator

30. În cazul densității de populare mai mare de 33 kg/m², documentația aferentă lotului trebuie să includă mortalitatea zilnică și rata mortalității zilnice cumulate.

Numărul puilor de carne morți la sosire, sub supravegherea medicului veterinar oficial, se înregistrează, cu indicarea exploatației și a cotețului. Caracterul ratelor mortalității zilnice cumulate se verifică, ținând cont de numărul puilor de carne sacrificați și de numărul puilor de carne morți la sosirea la abator.

Transportarea puilor la abator se efectuează cu transport specializat și autorizat, cu respectarea cerințelor sanitar-veterinare, evitând suprarăcirea sau supraincălzirea animalelor.

31. Medicul veterinar oficial va evalua rezultatele examinării post-mortem, pentru a scoate la iveală alți indici posibili care ar tulbura bunăstarea puilor, cum ar fi nivelurile înalte ale dermatitei de contact, paraziți și boli sistemice în exploatație sau în cotețul exploatației de origine.

32. În cazul în care rata mortalității sau rezultatele inspecției post-mortem indică deficiențe în ceea ce privește bunăstarea animalelor, medicul veterinar oficial comunică datele respective proprietarului sau crescătorului de animale, precum și Agenției.

Capitolul VII

Etichetarea cărnii de pasăre

33. Agenția va aplica o schemă de etichetare pentru carnea de pui și produsele din carne de pui, în baza cerințelor stipulate în Norma sanitar-veterinară privind profilaxia, supravegherea și combaterea bolii de Newcastle (pseudopesta aviară), Norma sanitar-veterinară privind interzicerea utilizării în creșterea animalelor de fermă a unor substanțe cu acțiune hormonală sau tireostatică și a celor betaagoniste și Norma sanitar-veterinară privind măsurile de supraveghere, control și combatere a gripei aviare.

34. La sfârșitul primului an de activitate, în baza prezentei Norme sanitar-veterinare, Agenția va prezenta Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului un raport,

care trebuie să conțină o analiză a eventualelor implicații socio-economice avute asupra agenților economici și partenerilor economici, conformitatea schemei de etichetare cu normele Organizației Mondiale a Comerțului, precum și propuneri corespunzătoare, luând în considerare aceste aspecte și experiența dobândită în aplicarea schemelor de etichetare.

[Pct.34 modificat prin HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19]

Capitolul VIII

Măsuri de aplicare, inspecții și rapoarte

35. Pentru punerea în aplicare uniformă a prevederilor prezentei Norme sanitar-veterinare, Agenția:

- a) va aproba planuri de măsuri concrete, în funcție de specificul activității agentului economic;
- b) va pune în aplicare proceduri adecvate de stabilire a densității de populare;
- c) va elabora, în comun cu asociația agenților economici cu activitate în domeniul respectiv, ghiduri de bună practică care cuprind îndrumări pentru respectarea dispozițiilor prezentei Norme sanitar-veterinare;
- d) va contribui la difuzarea acestor ghiduri și la necesitatea utilizării acestora;
- e) va efectua inspecții nediscriminatorii, pentru a controla conformarea cu cerințele prezentei Norme sanitar-veterinare. Aceste inspecții se efectuează pe un număr corespunzător de animale crescute de fiecare agent economic și în același timp cu alte controale, executate în scopuri diferite;
- f) va informa și va notifica, fără întârziere, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului despre măsurile întreprinse și obstacolele ce afectează aplicarea acestora în scopul conformării cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare;
- g) va prezenta Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului:

pînă la data de 31 martie a fiecărui an, un raport anual cu privire la inspecțiile desfășurate în anul precedent. Raportul este însoțit de cele mai relevante acțiuni întreprinse de către Agenție în vederea soluționării principalelor probleme de bunăstare depistate;

o analiză relevantă, științifică, obiectivă și comparabilă a rezultatelor referitoare la prelevare și la datele colectate, menționate în capitolul VI al prezentei Norme sanitar-veterinare, în baza monitorizării unui eșantion reprezentativ de loturi sacrificate pe parcursul unei perioade minime de un an.

[Pct.35 modificat prin HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19]

CAPITOLUL IX

Dispoziții tranzitorii și finale

36. În scopul conformării cu prevederile prezentei Norme sanitar-veterinare agenții economici care activează în domeniul avicol trebuie să elaboreze și să prezinte planurile de restructurare a întreprinderilor Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

[Pct.36 modificat prin HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19]

37. Agenția va înainta Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în baza datelor disponibile, propuneri pentru modificarea și completarea prezentei Norme sanitar-veterinare:

a) în funcție de evoluția progresului științific și tehnic, în cazul stabilirii, la nivel internațional, a unor cerințe noi în domeniul respectiv;

b) privind influența prevederilor prezentei Norme sanitar-veterinare asupra bunăstării puilor, dezvoltării indicatorilor de bunăstare, ținând cont de diferitele condiții și metode de producție;

c) referitor la implicațiile socio-economice și administrative ale prezentei Norme sanitar-veterinare, inclusiv aspectele regionale.

La înaintarea modificărilor și completărilor trebuie să se țină cont de avizul științific al Consiliului Consultativ privind influența parametrilor genetici asupra identificării deficiențelor ce au cauzat un nivel scăzut de bunăstare a puilor.

[Pct.37 modificat prin HG1143 din 21.11.18, MO13-21/18.01.19 art. 7; în vigoare 18.01.19]